

הצעת פתרון- בחינת הבגרות בעברית ב

קיץ 15 שאלון 11108

הצעת הפתרון נכתבה על-ידי סהר שוקר ועודד גולדפרב מורים לעברית בבתי הספר של קידום.

פרק ראשון – הבנה והבעה

שאלה ראשונה סעיף א

על פי ויימן (מאמר 1) , בעיות שקשורות לציבור הנסקרים (יש לציין בעיה אחת) :

- לא לכל הנסקרים יש העדפה בעת הסקר. מדובר במיעוט לא קטן 20-25 אחוזים מכלל הנסקרים (פסקה ג)
- אוכלוסיית מדגם מצומצמת מאד , ולכן ספק אם ניתן לבסס מידע אמין . (פסקה ד)
- אוכלוסיות שונות לא מיוצגות במדגם בכלל (פסקה ד)

על פי דגני (מאמר 3) בעיות שקשורים לנסקרים:

אחוז מן הנשאלים 10-15 אחוזים מחליטים סופית למי יצביעו רק מאחורי הפרגוד, כלומר הם מקבלים את ההחלטה רק ברגע הסופי, ולכן זה עלול מאד להשפיע על התוצאות של הבחירות. (פסקה ד)

שאלה ראשונה סעיף ב

על פי ויימן (מאמר 1) בעיות של הסוקרים -אחת מהתשובות הבאות:

- הסוקרים טורחים להסתיר עובדות מסוימות ביחס לסקר כמו כמה סרבו לענות. למעשה רק מיעוט מוכן להשיב ולכן המדגם אינו מייצג.
- באופן עקיף : בחירה במדגם מצומצם, ויתור על קבוצות אוכלוסייה שונות וכדומה.

על פי דוד (מאמר 2) בעיות של הסוקרים - אחת מהתשובות הבאות :

- האופן בו הם מנסחים את השאלה. המון פעמים הם בוחרים בשאלות סגורות כדי לקבל את התוצאות הרצויות. אין מקום לתשובות שלא נמצא ברשימה. דבר דומים יכולים גם להתרחש עם שאלה פתוחה.
- סדר השאלות מוצג בצורה שלדעת הסוקר יביאו לתוצאות שהוא רוצה לראות.
- אופן ניתוח הנתונים כדי לקבל תוצאות שהסוקר רוצה לראות.

שאלה ראשונה סעיף ג

על פי דוד (מאמר 3) בעיות של מזמיני הסקרים (אחת התשובות)

- פוליטיקאים ויצרנים (מידע הקשור לעסקים) אינם מפרסמים תוצאות של סקרים אם הסקרים לא תואמים את הרצונות שלהם. הציבור מקבל מידע שרק רצוי למזמין הסקר, כלומר הוא מטועה.

- ערוצי תקשורת הם תמיד בעלי עמדה פוליטית מסוימת ולכן הסקר מוזמן למטרות שלהם והם מפרסמים רק את מה שמתאים למטרות שלהם.
- בעלי הכוח מנצלים את כוחם לפרסם סקרים בסמוך להצבעה וגם זה יכול להוביל להטיית תוצאות הבחירות.

שאלה שנייה

סעיף א

לפי המאמר הראשון- אחת מההשפעות הבאות:

- הטעייה של הציבור (נתמך על ידי כותרת הטקסט) .
- הסקרים מבדרים את הציבור שכן חלק מהציבור מכיר במוגבלותם
- הסקרים גורמים לציבור ולנבחרי להשתקע בפוליטיקה חולת סקרת, כלומר להתעסק בסקרים עצמם ולא עם המציאות.

לפי המאמר השני , הסקרים יכולים להשפיע על תוצאות בחירות בגלל הכוח הכלכלי של בעלי אינטרס המזמינים אותם.

לפי המאמר השלישי, יש בסקרים פוטנציאל לאפשר לאזרח החלטה נבונה , כלומר הם משפיעים על ההחלטה שלו (בעקיפין גם משתמע שאם הם לא אמינים אז הם יכולים להזיק לקבלת החלטה נבונה- אפשר גם לקבל כתשובה)

סעיף ב

שלושה פרטים שסביר להניח שהחוק מחייב לציין :

- כמות הנסקרים
- כמות הלא משיבים וכמות המשיבים
- אילו קבוצות אוכלוסייה נסקרו
- אילו שאלות נשאלו – תוכן וסגנון (פתוח/ סגור)
- תשובות שנענו , אך לא נכללו במדגם.
- השיטה הסטטיסטית של הניתוח (אמנם רוב הציבור אינו מבין בזה דבר)

שאלה שלישית

א. בניגוד לויימן הרואה בסקרי הבחירות כמזיקים יותר מאשר מועילים דגני מאמין שאם הסקרים עומדים בשני תנאים : הסוקר צריך למצוא דרך מבוקרת להגיע אל אוכלוסיית המטרה ואל המדגם המייצג אותה והאוכלוסייה צריכה לומר את האמת הם יכולים להועיל.

ב. התשובה של דגני על שאלה זו היא שגורמים שונים גורמים לאי אחדות שעליה מצביע ויימן: רמת המיומנות של הסוקרים ביחס לנתונים העולים מן הסקרים. בסופו של דבר לכל סוקר יש את האופי שלו ולכן הוא יכול להסיק מסקנה אחרת מסוקר שונה גם כשהם מתייחסים לאותו מידע. כמו כן דגני טוען ששונות מתבססת על טעויות אנושיות של סוקרים כמו טעויות אנוש של אנשי מקצוע בתחומים שונים.

שאלה רביעית

סעיף א

אמצעים רטוריים אפשריים במשפט :

הגזמה שבאה לידי ביטוי בריבוי פעלים המיוחסים לסקרים. ההגזמה תורמת לטענה של ויימן כי לסקרים יש מעין כוח על שיוצר מציאות משל עצמו. הם עושים במציאות כשלם.

או

קונוטציה – ויימן מייחס לסקרים מילים בעלות קונוטציה שלילית של הרס ואלימות : מכים , מציפים , ממוטטים , משפילים

(אפשר להתייחס לכל אלה גם כהאנשה או מטפורה שתורמת למשמעות זהה)

או ניגודים

מרוממים מול משפילים מנצחים מול מפסידים – באמצעות הניגודים מדגיש ויימן שהסקרים עושים ככל העולה על רוחם ובכך מטעים את הציבור. הסקרים הם אלה שיוצרים "מביימים" ניגודים במציאות

או מטפורה

נביאי הסקר - מטפורה שבא להמחיש כי הסוקרים הם בחזקת נביאים ולא בחזקת אנשים העוסקים באמת הממשית. המטפורה הנבואית עוזרת להדגיש את המרחק מהאמת.

או

שבירת צירוף כבול

במקום נבאי שקר משתמש ויימן בנביאי סקר. שבירת הצירוף מדגישה את הטענה של ויימן שהסקרים הם מטעים.

סעיף ב

- (1) דגני משווה בין סוקרים לבעלי מקצוע בתחומים אחרים
- (2) הטענה שהוא רוצה להמחיש באמצעות ההשוואה היא שגם סוקרים יכולים לטעות, כלומר הוא אינו מייחס להם כוונת זדון בלייצר מציאות שאינה קיימת או כמתאימה לאינטרסים שלהם. נתונים זהים יכולים להוליד פרשנויות שונות.

פרק שני – תחביר

7. שאלת חובה

א. I משפט מורכב : שהתקשורת מדווחת עליהם – פסוקית לזואי פשוטה
האמורים לייצג את כלל הבוחרים בישראל – פסוקית לזואי פשוטה

II משפט פשוט

III משפט פשוט בעל חלק כולל

IV משפט איחוי (מחובר) מילת הקישור "אבל" – ניגוד

ב. (1) משפט III הוא משפט בעל חלק כולל- נושא כולל

(2) הקשר הלוגי שבא לידי ביטוי במשפט בעל החלק הכולל הוא ניגוד

ג. תפקיד תחבירי של מילה:

I מושא = נדגמים

II בתקופה של מערכת בחירות = לזואי, עשוי להשפיע = נושא מורחב

IV באמצעות הסקר היומי = תיאור (אופן)

שאלות בחירה

8. א.

פסוקית

I | מי שכותב את הסקרים לשם שעשועי תחזיות ופרשנויות מופרכות | מגביר את העיסוק
בפוליטיקה חולת סקרת.

פסוקית

II | בניתוח של כישלונות הסקרים בעבר מצאו החוקרים | כי כשליש מציבור הבוחרים אינם
מיוצגים כראוי בסקרי הבחירות.

פסוקית

III | ידוע למשל | כי 10%-15% מן המצביעים מחליטים סופית רק מאחורי פרגוד.

ב. במשפט II הפסוקית יוצאת דופן ותפקידה – פסוקית מושא פשוטה.

ג. התפקיד התחבירי המשותף לפסוקית במשפטים האחרים הוא – נושא

ד. התשובות הנכונות:

- כדי להעלים את הפעולה

- כדי להביע תוקף כללי.

ה. (1) משפט מורכב

(2) הפסוקית במשפט : מה יקרה בעתיד – פסוקית מושא פשוטה

(3) תפקיד מילת השאלה הוא נושא

9. א. הפסוקית במשפט:

כאשר מאבק בין מפלגות על עקרונות, אידיאולוגיות וערכים נהפך לתחרות ספורט ולהתמודדות אישית על מיקום בסקר.

• תפקיד תחבירי של הפסוקית – פסוקית תיאור (בעלת חלק כולל)

ב. המרות

המרה למשפט פשוט:

הפיכת המאבק בין מפלגות על עקרונות, אידיאולוגיות וערכים לתחרות ספורט ולהתמודדות אישית על מיקום בסקר גורם לזילות ורידוד בלתי נמנעת של השיח הפוליטי.

המרה למשפט איחוי :

המאבק בין מפלגות על עקרונות, אידיאולוגיות וערכים נהפך לתחרות ספורט ולהתמודדות אישית על מיקום בסקר, ובעקבות זאת הזילות והרידוד של השיח הפוליטי הם בלתי נמנעים.

ג. (1) לוואי כולל

(2) נושא כולל

(3) נושא כולל

ד. התפקיד של חלקים כוללים הוא לשם הדגשת המסר, פירוט והרחבה.

10. א. מכים, מציפים, בונים, ממוטטים, מרוממים, מנצחים. הנושא המשותף - נביאי הסקר

ב. מושאים אפשריים במשפט:

בנו אותנו בתחזיות קואליצות מנצחים מפסידיים

ג. (1) אם כל הסקרים משקפים את המצב כעת – פס' תיאור פשוטה

שההשתקפות אצל כל אחד היא שונה – פס' נושא פשוטה

(2) כל הסקרים משקפים את המצב כעת, לכן לא יתכן שההשתקפות אצל כל אחד היא

שונה.

או

אף על פי שכל הסקרים משקפים את המצב כעת, ההשתקפות אצל כל אחד מהם היא שונה.

11. א. (1) תמורה כוללת

(2) תחומים רבים - לזואי

גורמים נוספים – נושא

אוכלוסיות שונות – לזואי

ב. (1) ניגוד או ויתור

(2) כדי להראות את טענת הנגד, ואז להפריכה.

בהפרכה אנו מחזקים את דעתנו האישית.

(3) המרה: " אף על פי שבהכנת סקרים משתתפים ... , חלק מהסקרים

.....הרצויות".

(4) מומחים – נושא

בהכנת סקרים – מושא

פרק שלישי – מערכת הצורות

12. א.

הפעיל- מציפים, משחיתים, מטעים

קל –בונים

פיעל – ממוטטים, מרדדים

ב. מציפים
ממוטטים

ג. לטעות
להטעות

ד. מטעים

ה. בניה
הטעיה

ו. הצפה, מצוף, ציפה .

13. א. 1. מתכוננים

משיבים
דנה

2. התפעל
הפעיל
קל

3. יתכון
ישיב
ידון

אתכון
אשיב
אדון

ב. 1. חוטא
השאר שם פועל

2. לנבא
חוטא
(נל"א)

3. ראוי – לצפות

14. א. (1) הפועל הוא מגזרת השלמים ס.ב.ר ואילו חמשת הפעלים המודגשים הם מגזרת המרובעים
(2) הפעלים נוטים בבניינים פיעל פועל והתפעל. המאפיין של שלושתם הוא הדגש התבנית
ב- ע' הפועל (בנינים כבדים)
(3) מסביר

ב. 1. מוציאים – י.צ.א
מוציאים – מ.צ.א
מצויים – מ.צ.א
ממציים – מ.צ.י/ה

2. מוצאים (בניין קל)
מצויים (בניין קל)

3. מיצה: התלמיד מיצה את העניין

15. א.

1. בעלי מקצוע
2. משפטן
פוליטיקאי
מדען
3. חייל – קטל
פרשן, יצרן – קטלן
מנהיג – מקטיל
סוקר, רופא – קוטל
נשיא – קטיל

• שמות המשקלים אמורים להיות מנוקדים

4. שם העצם מתחזית בעל משמעות זהה לסעיף הקודם הוא **חזאי**

דרך התצורה : שורש (ח.ז.י/ה) + משקל

- ב.
1. סקרת – קטלת
2. משקל קטלת הוא משקל שמאפיין מחלות כגון אדמת, צהבת, דלקת השימוש במשקל
זה בנושא הסקר, עוזר לכותב להעביר את המסר שהסקרים הם כמו מחלה, שליליים.
3. דלקת

16. א.

1. מיזוג- המ"מ היא שורשית
2. מוספית משקל
3. מדגם- ד.ג.מ
מוצרים – י.צ.ר
מועד – י.ע.ד
מידע- י.ד.ע

- ב. תחומים – ת.ח.ם
משמעות – ש.מ.ע